

SECCIÓ FILOLÒGICA

JOSEP MORAN I OCERINJAUREGUI

Presentat per Jordi Carbonell i de Ballester

La Secció Filològica presenta com a candidat a membre numerari a ocupar el lloc d'especialista en onomàstica el professor Josep Moran i Ocerinjauregui, nascut a Barcelona el 1944 i des del 1990 titular de gramàtica històrica i història de la llengua al Departament de Filologia Catalana de la Universitat de Barcelona. Hi havia obtingut el grau de doctor, també en filologia catalana, l'any 1988, amb la qualificació d'apte *cum laude*.

El professor Moran, col·laborador científic en les tasques de l'Institut del 1980 al 1983, des del 1981 exerceix la docència al Departament de Filologia Catalana de la Universitat de Barcelona, que compartí, del 1981 al 1987, amb el professorat a l'Institut Catòlic d'Estudis Socials. Ha professat també cursos d'història de la llengua i d'onomàstica a la Universitat Catalana d'Estiu a Prada i, a Mallorca, en els cursos organitzats per la Càtedra Ramon Llull a la Porciúncula.

És membre de la Junta de Govern de la Societat Catalana de Llengua i Literatura, filial de l'Institut d'Estudis Catalans, i del Consell de Redacció de la revista d'aquesta societat, *Llengua i Literatura*, publicada per l'Institut.

A la Universitat barcelonina, en els seus cursos de gramàtica històrica i història de la llengua ha introduït ensenyaments d'onomàstica, ciència no inclosa, per ara, al pla d'estudis de filologia catalana per problemes econòmics. Davant l'absència individualitzada d'aquest ensenyament a la universitat, ha començat, des de l'Oficina d'Onomàstica, l'endegament de curssets d'especialització sobre el tema, com el que tingué lloc l'any passat en aquesta mateixa sala organitzat per la citada Oficina de la Secció Filològica, en col·laboració amb el Departament de Política Territorial i Obres Públiques i el Consorci per a la Normalització Lingüística, de la Generalitat de Catalunya.

La seva sòlida preparació històrica i lingüística l'ha dut a participar en gran nombre d'activitats onomàstiques, com la revisió dels mapes de la ciutat de Barcelona, de l'Institut Geogràfic Nacional, amb una amplíssima activitat de recerca de camp en la fixació de la toponímia dels vint-i-set municipis de l'àrea metropolitana de Barcelona dins del conveni entre la Universitat i la Corporació Metropolitana de Barcelona i en la de les comarques del Baix Camp i del Tarragonès.

El maig de 1992 la Secció Filològica el nomenà coordinador extern de la seva Oficina d'Onomàstica, acabada de crear, atesa la seva preparació científica en aquesta matèria. Hi ha dut a terme una gran tasca, no solament en el terreny científic estricte, sinó també en el de la relació amb les institucions públiques catalanes, una comesa d'especial responsabilitat perquè crea contínuament un flux de relació entre la nostra Oficina i la societat catalana en general a un alt nivell de prestigi. Per exemple, en aquest moment dirigeix la revisió de la toponímia catalana per al Servei de Carreteres de la Conselleria de Política Territorial i Obres Públiques, duta a terme per l'Oficina d'Onomàstica sempre en estret contacte amb la Secció Filològica.

Ha dut a terme una recerca molt important en el camp de la gramàtica històrica i de la història de la llengua. En aquest terreny són remarcables els seus llibres *El Capbreu de Castellbisbal. Estudi filològic i lingüístic d'un text català antic*, 1984; *Documents d'història de la llengua catalana. Dels orígens a Pompeu Fabra*, 1986, en col·laboració amb el nostre col·lega de la Secció Filològica Joan Martí i Castell (com sabeu, ara és el rector de la Universitat Rovira Virgili), 450 pàgines de filologia rigorosa; l'edició de *Les homilies de Tortosa (final del segle XII i començament del segle XIII)*, estudi filològic i lingüístic de primer ordre. Així mateix ha publicat nombrosos articles, especialment sobre els primers temps de la llengua, dels orígens fins al segle XIII, i sobre el català del segle XVIII i XIX; el seu llibre *Treballs de lingüística històrica catalana* (1994), en recull una bona part i en fa, per la seva qualitat, una obra de consulta obligada. El domini de la

gramàtica històrica i la història de la llengua, essencial per al treball científic en el camp de l'onomàstica, tant en l'estudi dels noms de lloc com en els noms de persona, ha permès al doctor Moran de dur a terme en aquest camp una activitat científica que ha donat fruits espectaculars. D'una banda, ha publicat estudis sobre la toponímia antiga i moderna de la ciutat de Barcelona i del seu entorn i en especial sobre la del Baix Llobregat. N'ha esdevingut l'especialista per excel·lència. Tanmateix, no ha oblidat d'altres territoris del domini català, les Balears o la Catalunya occidental muntanyenca. El seu llibre *Estudis d'onomàstica catalana*, es troba ja en premsa a les Publicacions de l'Abadia de Montserrat.

L'antroponímia ha estat, així mateix, objecte de la seriosa atenció de l'investigador. Ha participat en els inicis en l'equip català del projecte internacional PatRom (Patronymia Romanica) en el qual col·laboren l'Institut d'Estudis Catalans i la Universitat de Barcelona, sota la direcció del professor Antoni M. Badia i Margarit, president de la Secció Filològica.

Al costat d'alguns treballs monogràfics concrets, ha publicat en col·laboració amb Jordi Bolòs el monumental *Repertori d'antropònims catalans*, volum 1, el primer d'aquesta sèrie, que recull els noms de persona catalans anteriors a l'any 1000. És una obra elaborada en gran part sobre materials inèdits, que ha usat els serveis informàtics de l'Institut. Aquest voluminós i fonamental llibre inaugura, dins la col·lecció de «Repertoris de la Secció Filològica», l'ambiciós recull de tots els noms catalans de persona i forma part del citat projecte internacional.

Encara cal afegir-hi la no menyspreable aportació de recensions, sobretot a les publicacions de l'Institut: *Estudis Romànics*, *Llengua & Literatura* i *Arxiu de Textos Catalans Antics*, i la participació en congressos nacionals i internacionals, sovint intervenint en llur organització.

El prestigi científic sòlid, l'activitat de recerca i la curiositat incesant en els temes de l'especialització d'onomàstica escollida per la Secció, la col·laboració de tants anys en les tasques de l'Institut, que testimonia la seva adhesió a la nostra institució i, en especial, la seva intensa dedicació com a coordinador extern de l'Oficina d'Onomàstica de la Secció Filològica —tan oberta a tots els àmbits públics i privats de la societat catalana relacionats amb l'onomàstica— fan del professor Moran la persona més ben preparada de la seva generació, teòricament i pràcticament, per a ocupar l'espai que la Secció Filològica ha de cobrir en el terreny onomàstic. I, encara, el seu con-

tacte estret amb els grups de treball que en diverses comarques com els Pallars, el Pla de l'Estany, el Penedès, el Garraf, l'Alt i el Baix Camp, el Priorat, la Conca de Barberà, la Ribera d'Ebre o el Montsià, han de donar a l'Institut l'oportunitat de potenciar-hi la recerca toponímica i d'expandir el radi d'actuació de la nostra entitat.

Per aquestes raons, la Secció Filològica proposa al Ple de l'Institut d'Estudis Catalans que el professor Josep Moran sigui elegit membre numerari de la Secció Filològica.